

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	10So/49/2013
Identifikačné číslo spisu:	2012200601
Dátum vydania rozhodnutia:	20.08.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Zuzana Ďurišová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:2012200601.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a z členov JUDr. Jany Henčekovej, PhD. a JUDr. Petra Paludu, v právnej veci navrhovateľky S. N. nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX P. XX, právne zastúpenej JUDr. Ivanou Zmekovou, advokátkou so sídlom Zámocká 30, 811 01 Bratislava, proti odporkyni Sociálnej poisťovni, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o invalidný dôchodok, na odvolanie navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave, č. k. 44Sd/122/2012-75 zo dňa 10. júna 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave, č. k. 44Sd/122/2012-75 zo dňa 10. júna 2013 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX zo dňa 12. októbra 2012 z r u š u j e a vec jej vracia na ďalšie konanie.

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľke 37,88 € na náhradu trov prvostupňového konania.

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľke na účet jej advokátky 135,78 € na náhradu trov odvolacieho konania z titulu trov právneho zastúpenia.

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

Napadnutým rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX zo dňa 12. októbra 2012 odporkyňa podľa § 73, § 112 ods. 4 a 6 a § 82 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“), znížila navrhovateľke sumu invalidného dôchodku od 20. novembra 2012 na 222,50 € mesačne. V odôvodnení uviedla, že pokles schopnosti navrhovateľky vykonávať zárobkovú činnosť od 19. septembra 2012 je 50 %. Ďalej uviedla, že navrhovateľkin dlhodob nepriaznivý zdravotný stav a pokles schopností vykonávať zárobkovú činnosť bol posúdený posudkovým lekárom a výsledok jeho posúdenia je uvedený v lekárskej správe zo dňa 19. septembra 2012.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

Proti rozhodnutiu odporkyne podala navrhovateľka včas opravný prostriedok. Krajský súd v Trnave preskúmal napadnuté rozhodnutie a konanie, ktoré mu predchádzalo a napadnutým rozsudkom rozhodnutie odporkyne podľa § 250q ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O. s. p.“), potvrdil. V odôvodnení uviedol, že na základe kontrolnej lekárskej prehliadky na účely invalidného dôchodku mali posudkoví lekári sociálneho poistenia za preukázané, že u navrhovateľky sa nepreukázali známky duševného ochorenia, ktoré boli prítomné v čase, keď bola navrhovateľka uznaná plne invalidnou a že rozhodujúcim zdravotným postihnutím pre účely posúdenia stupňa invalidity u navrhovateľky je neurologické ochorenie - paraparéza DK kapitola VI, oddiel B, položka 7, písm. b), s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 40 %, ktorá bola navýšená o 10 % z dôvodu iných ochorení zistených u navrhovateľky. Krajský súd dospel k záveru, že zdravotný stav navrhovateľky bol posúdený dostatočne a stotožnil sa so záverom, že u navrhovateľky sa v podstatnej miere zmenili skutočnosti, rozhodujúce pre určenie miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, čo odporkyňa zohľadnila vo svojom rozhodnutí.

O trovách konania rozhodol krajský súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. tak, že navrhovateľke ich náhradu nepriznal pre jej neúspech v konaní.

III.

Odvolanie navrhovateľky a vyjadrenie odporkyne

Proti rozsudku krajského súdu podala navrhovateľka včas odvolanie z dôvodov podľa § 205 ods. 2 písm. a), c), d) a f) Občianskeho súdneho poriadku. Namietala, že krajský súd nevzal do úvahy jej námietky proti lekárske posudku, neprihliadol na vady správneho konania, jeho rozhodnutie vychádza z nedostatočne zisteného skutkového stavu a odôvodnenie je v rozpore so zistenými skutočnosťami a považuje ho aj za nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov. Poukázala na konštatovanie krajského súdu v odôvodnení jeho rozhodnutia, že „na pojednávaní konanom dňa 8. apríla 2013, nariadil vykonať ďalšie posúdenie zdravotného stavu navrhovateľky, a to s prihladením najmä na závery lekárskej správy Prof. MUDr. X., ktorý konštatoval u navrhovateľky prítomnosť duševnej poruchy“, ktoré je v rozpore so skutočnosťou, pretože prof. X. v žiadnej lekárskej správe nekonštatoval u navrhovateľky prítomnosť duševnej poruchy, ale naopak, stanovil jej jednoznačnú neurologickú diagnózu, na základe ktorej by mala mať nárok na plný invalidný dôchodok. Namietala tiež závery lekárske posudkov, podľa ktorých u nej ide o ochorenie vo výraznej miere psychického charakteru, hoci navrhovateľka v priebehu celého konania preukazovala, že v jej prípade ide o neurologické ochorenie, pričom posudkoví lekári ňou predložené lekárske správy nezohľadnili a súd sa touto skutočnosťou vôbec nezaoberal. Závery posudkových lekárov sú tiež v rozpore s lekárske nálezom psychiatricky MUDr. Z., ktorá posudzovala zdravotný stav navrhovateľky na podnet posudkového lekára so záverom, že navrhovateľka je bez priekazných známk duševnej choroby a psychiatrickú liečbu ani systematické sledovanie jej aktuálny stav nevyžaduje. Z uvedeného je zrejmé, že odporkyňa objektívne nezistila jej zdravotný stav, vo svojom rozhodnutí neprihliadla na ňou predložené dôkazy, ktoré preukazovali, že navrhovateľka má stanovenú jednoznačnú neurologickú diagnózu polyneuropatia ťažkého stupňa, lumbosakrálna plexitída, paraparéza, spinálna svalová atrofia, odumreté nervové bunky v mieche, na základe ktorej jej mala odporkyňa priznať plný invalidný dôchodok. Krajský súd napriek týmto námietkam rozhodnutie odporkyne potvrdil, a to bez toho, aby riadne odôvodnil, prečo ich nepovažoval za relevantné. Súd tiež nevyhovel jej návrhu, aby bol jej zdravotný stav posúdený nezávislým znalcom, pričom tento dôkaz zo strany súdu bez odôvodnenia vykonaný nebol.

Uvedené nedostatky rozhodnutia prvostupňového súdu spôsobujú jeho nesprávnosť a nepreskúmateľnosť, preto navrhovateľka navrhuje, aby odvolací súd buď napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie alebo aby ho zmenil tak, že rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX zo dňa 12. októbra 2012 zruší a vec jej vráti na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnila náhradu trov prvostupňového aj odvolacieho konania podľa pripojeného vyčíslenia.

Odporkyňa sa k podanému odvolaniu nevyjadřila.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O. s. p.) a ide o rozsudok, proti ktorému je podanie odvolania prípustné (§ 202 O. s. p. v spojení s § 250s O. s. p.), dospel jednomyselne k záveru, že odvolaniu navrhovateľky treba priznať úspech. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 O. s. p. v spojení s § 250l ods. 2 O. s. p.

Podľa § 71 ods. 1 zákona o sociálnom poistení je poistenec invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok (§ 71 ods. 2 zákona o sociálnom poistení).

Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobu nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Pri posudzovaní poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa neprihliada na zdravotné postihnutia, ktoré boli zohľadnené na nárok na invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu (§ 71 ods. 3 zákona o sociálnom poistení).

Podľa § 71 ods. 4 zákona o sociálnom poistení sa pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť posudzuje na základe

- a) lekárskeho správneho a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a
- b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

Podľa § 112 ods. 4 zákona o sociálnom poistení sa výplata dávky zastaví, uvoľní alebo sa dávka vypláca v nižšej sume alebo vo vyššej sume, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na nárok na výplatu dávky.

Podľa § 47 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok), v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“), musí rozhodnutie obsahovať výrok, odôvodnenie a poučenie o odvolaní (rozklade). Odôvodnenie nie je potrebné, ak sa všetkým účastníkom konania vyhovuje v plnom rozsahu.

Podľa § 47 ods. 3 správneho poriadku správny orgán v odôvodnení rozhodnutia uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

Odôvodnenie, ako dôležitá časť rozhodnutia, plní niekoľko funkcií. Predovšetkým má presvedčiť účastníkov o správnosti postupu správneho orgánu a o zákonnosti jeho rozhodnutia, čím sa naplňa jedno zo základných pravidiel konania, ktorým je posilňovanie dôvery občanov v správnosť rozhodovania, aby prijaté rozhodnutia viedli k dobrovoľnému plneniu povinností. Ďalšou funkciou je kontrolná funkcia tých orgánov, ktoré budú rozhodnutie prípadne preskúmať. Navyše presvedčivé odôvodnenie môže zamedziť zbytočnému uplatňovaniu opravných prostriedkov.

V zmysle § 47 ods. 3 správneho poriadku musí byť z odôvodnenia rozhodnutia zrejmé, prečo správny orgán považuje námietky účastníka za bezdôvodné, mylné alebo vyvrátiteľné, ktoré skutočnosti vzal za podklad svojho rozhodnutia, prečo považuje skutočnosti predložené účastníkom za nerozhodné, nesprávne alebo inými riadne vykonanými dôkazmi za vyvrátené, podľa ktorej normy rozhodol a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení dôkazov.

Odporkyňa v napadnutom rozhodnutí číslo XXX XXX XXXX zo dňa 12. októbra 2012 zníženie sumy invalidného dôchodku odôvodnila iba tým, že navrhovateľkin pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť od 19. septembra 2012 je 50 %, že jej dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav a pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bol posúdený posudkovým lekárom a výsledok tohto posúdenia je uvedený v lekárskej správe zo dňa 19. septembra 2012. V závere odporkyňa uviedla, že posudok posudkového lekára je súčasťou odôvodnenia.

Bolo zákonnou povinnosťou odporkyne svoje rozhodnutie riadne zdôvodniť, keďže znížením sumy invalidného dôchodku vážnym spôsobom zasiahla do práv navrhovateľky. Odporkyňa mala uviesť, v čom spočívala zmena skutočností rozhodujúcich na nárok na výplatu dávky (§ 112 ods. 4 zákona o sociálnom poistení), tzn. v čom spočívalo zlepšenie zdravotného stavu navrhovateľky. Odporkyňa sa mala v odôvodnení zaoberať aj mierou poklesu schopnosti navrhovateľky vykonávať zárobkovú činnosť zo 75 % na 50 %. Keďže rozhodnutie odporkyne takéto dôvody neobsahuje, je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov.

Ako vyplýva z obsahu spisu, zdravotný stav navrhovateľky pre účely invalidného dôchodku bol posudzovaný posudkovým lekárom sociálneho poistenia pôvodne dňa 3. mája 2011 na základe jej žiadosti zo dňa 20. decembra 2010 so záverom, že je invalidná od 20. decembra 2010 s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 75 %, a to 70 % pre rozhodujúce zdravotné postihnutie podľa kap. V, pol. 4 písm. b) prílohy - ťažká forma somatoformnej poruchy + zvýšenie o 5 % pre iné zdravotné postihnutie (Synovitída kolien bilat., struma). Na margo činnosti posudkových lekárov sa žiada poznamenať, že podľa predchádzajúceho posúdenia zo dňa 20. decembra 2010 a 2. marca 2011 nebola invalidná, lebo miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť bola určená na 35 %. Na základe uvedeného záveru o invalidite bol navrhovateľke rozhodnutím odporkyne číslo XXX XXX XXXX zo dňa 7. júla 2011 priznaný invalidný dôchodok od 29. decembra 2010 v sume 404,40 € mesačne.

Dňa 19. septembra 2012 bol na základe kontrolnej lekárskej prehliadky opätovne posudzovaný dlhodobý nepriaznivý zdravotný stav navrhovateľky na účely invalidného dôchodku posudkovým lekárom sociálneho poistenia so záverom, že od 19. septembra 2012 je invalidná s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 % s rozhodujúcim zdravotným postihnutím stredne ťažká paraparéza dolných končatín podľa kap. VI, odd. B, pol. 7b/ 40 % s navýšením o 10 % za ostatné ochorenia (gonartróza a dorzalgia), pretože podľa vyšetrenia ambulantného psychiatra z 27. júla 2012, je bez priekazných známkov duševnej choroby, a sama posudzovaná (navrhovateľka) odmietla prítomnosť psychiatrického ochorenia, ktoré bolo invalidizujúcou diagnózou, hoci podľa konštatovania lekára sú prítomné príznaky diagnózy F 44.4 (disociatívna motorická porucha - hysterická paraparéza). Tento záver viedol k vydaniu preskúmaného rozhodnutia z 12. októbra 2012 o znížení priznaného invalidného dôchodku od 20. novembra 2012 na 222,50 € mesačne a bol potvrdený aj následnými lekáorskými správami zo dňa 8. marca 2013 a 15. marca 2013. V lekárskej správe z 8. marca 2013 je uvedené, že „Anamnéza, dostupná dokumentácia aj aktuálne klinické psychiatrické vyšetrenie svedčia pre disociatívnu poruchu motoriky a citlivosti - F 44.4, k jej event. terapeutickému ovplyvneniu odporúčame psychiatrickú hospitalizáciu, na ktorej trváme!“, teda rovnaká diagnóza, aká bola uvedená v posudku z 3. mája 2011. Z uvedeného preto nie je zrejmé, v čom sa mal zdravotný stav navrhovateľky zlepšiť tak výrazným spôsobom, keď ani ďalšie nálezy renomovaných lekárov, vrátane neurologického nenaznačujú žiadne zlepšenie zdravotného stavu, skôr naopak.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po oboznámení sa s obsahom administratívneho spisu odporkyne a s dôvodmi, uvedenými v odvolaní navrhovateľky proti rozsudku krajského súdu, dospel k záveru, že je

potrebné rozsudok krajského súdu zmeniť a rozhodnutie odporkyne zrušiť.

Úlohou odporkyne v ďalšom konaní bude opätovne vo veci rozhodnúť a rozhodnutie riadne odôvodniť v zmysle § 47 ods. 3 Správneho poriadku.

Podľa § 250ja ods. 4 O. s. p. je správny orgán právnym názorom súdu viazaný.

Keďže Krajský súd v Trnave rozhodnutie odporkyne potvrdil, odvolací súd dospel k záveru o potrebe zmeny jeho rozhodnutia podľa § 220 O. s. p. v spojení s § 250ja ods. 3 posledná veta a § 250l ods. 2 O. s. p. tak, že rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX zo dňa 12. októbra 2012 pre nedostatok dôvodov zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 a 2 O. s. p. v spojení s § 250k ods. 1 O. s. p. a § 250l ods. 2 O. s. p. a podľa § 151 ods. 1 a 2 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O. s. p. tak, že úspešnej navrhovateľke priznal ich náhradu. Trovy prvostupňového konania navrhovateľky pozostávajú z preukázaných hotových výdavkov (poštovné 1,6 € a náklady na vyhotovenie kópií zo spisu 1,45 €) a z cestovného (3x z Čenkoviec do Trnavy a späť osobným autom - nahliadanie do spisu 25. marca 2013, účasť na pojednávaniach 8. apríla a 10. júna 2013) v celkovej výške 37,88 € a v odvolacom konaní jej vznikli trovy z titulu trov právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby á 60,08 € (podľa § 11 ods. 4 druhá veta vyhlášky č. 655/2004 Z.z.) + 2x paušálna náhrada á 7,81 €, spolu 135,78 €.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.